

2022-04-28

Handläggare: Åke Nilsson

U2022/03951

u.remissvar@regeringskansliet.se

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

RSMH:s yttrande över Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023–2027

1. Bakgrund

RSMH, organiserar sedan mer 56 år på demokratisk grund människor med olika former av psykisk ohälsa. Många av våra medlemmar är personer som har eller har haft en långvarig och allvarlig psykisk ohälsa, inte sällan i kombination med olika psykiska funktionsnedsättningar.

RSMH, verkar på föreningsdemokratisk grund, är en del av Funktionsrätt Sverige och är aktivt inom Nationell samverkan för psykisk hälsa (NSPH). RSMH är religiöst och partipolitiskt neutralt, men verkar aktivt för att motverka utanförskap och diskriminering.

RSMH står bakom det gemensamma yttrande som beretts genom paraplyorganisationen Funktionsrätt Sveriges försorg som officiell remissinstans nr 7, men vill ändå särskilt påpeka och lyfta det nedanstående i relation till Statens skolverks förslag.

2. Skolan, psykisk ohälsa och funktionsnedsättning

Många former av psykisk ohälsa och funktionsnedsättning diagnosticeras långt efter det att de berörda lämnat grundskolan bakom sig. Frågan om skolans roll, möjligheter och inflytande i en process som föregår en fullt utvecklad psykisk funktionsnedsättning utreds sällan till fullo då vuxna söker hjälp av psykiatri. Men, vi vet genom de livserfarenheter våra medlemmar bär med sig att skolan och erfarenheter därifrån är viktiga pusselbitar för att förstå och hantera ens situation av idag.

RSMH ser inget egenvärde i att kategoriskt och retroaktivt skuldbelägga skolan, dess personal och huvudmän för historiska tillkortakommanden vad gäller adekvat stöd och riskminimering för att utveckla/förvärja psykisk och social ohälsa som många av våra medlemmar kan vittna om.

Men, RSMH önskar för dagens och morgondagens elevers skull att skolan i högre grad skulle vara och agera som en lärande organisation som förmår utveckla sin grundläggande beredskap

för att elever kan må och fara illa under dess omsorg och inte genom oreflekterade förhållnings-sätt göra ont än värre. Särskilt så när man ändrar arbetssätt och strukturer i en digitaliserings-process som den föreslagna.

Alla barn i Sverige har det inte bra, men alla barn ska gå i skolan och har rätt till skolmiljöer som främjar deras lärande, utveckling och hälsa. I skolan möts inte bara barn och skolpersonal, utan även bagage i form av förhållningssätt, sociala erfarenheter och värdegrunder som inte alltid låter sig förenas friktionsfritt. Om barn och ungas röster och erfarenheter ska få komma fram i närtid och leda till faktisk förbättring i relation till deras egen skolgång och till någon del tillåtas ge avtryck i deras pågående verklighet behöver skolan växa med uppgiften rejält och Specialpedagogiska skolmyndigheten komma in i bild i betydligt högre utsträckning.

Dagens struktur med skolans kommunala uppbyggnad samt det fria skolvalet förstärker dess-utom i sig på många sätt ojämlikheter runtom i Sverige i hur barn och ungas behov och rättigheter respekteras och tillgodoses. RSMH anser att detta måste aktivt motverkas inte bara genom goda regionala krafter utan även genom tydlig statlig styrning. Tyvärr lever inte Skolverkets förslag i dess nuvarande form upp till det senare.

2. Avgörande brister i Skolverkets förslag

För de yngre är RSMH ytterst tveksam till värdet med utökad ”skärmtid” och undrar på vilken grund Skolverket kommit fram till att detta är en bra idé? Någon erfarenhetsmässig kunskap till stöd för det har i varje fall inte RSMH.

Likt övriga inom Funktionsrätt Sverige hade även RSMH förväntat sig att ett särskilt fokus skulle ligga på de delar som rör just digitala verktyg för stödinsatser och informellt stöd i skolan till barn och unga med olika behov och förutsättningar utifrån rastret social och psykisk hälsa.

Bristen i detta är inte bara generellt beklaglig utan i RSMH:s ögon ett direkt svek mot barn och unga med utmaningar i psykisk hälsa och psykiska funktionsnedsättningar. Ännu en strategisk brytpunktsmöjlighet för att stämma i bäcken istället för i ån i utsatta ungas resa mot livslångt utanförskap fuskas därmed bort i detta hafsverk av Skolverket.

Med mildast möjliga språkbruk är det med andra ord RSMH:s bestämda uppfattning att den föreslagna strategin i detta avseende måste kompletteras och revideras innan något annat sker.

Riksförbundet för Social och Mental hälsa

Barbro Hejdenberg Ronsten
Förbundsordförande

Åke Nilsson
Tillförordnad Kanslichef

CC: Funktionsrätt Sverige
NSPH
SKR